

DERS BİLGİ FORMU

DERSİN ADI	TEMEL MESLEKİ UYGULAMALAR
DERSİN SINIFI	10. Sınıf
DERSİN SÜRESİ	Haftalık 8 Ders Saati
DERSİN AMACI	Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak temel mesleki uygulamalar ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.
DERSİN ÖĞRENME KAZANIMLARI	1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda merkezi sterilizasyon ünitelerinde kontamine malzemelerin dekontaminasyonunu sağlayarak sterilizasyon teknikleri ile sterilizasyon işlemi yapmaya yardım eder. 2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak aseptik tekniklere uygun araç gereçlerin ve yüzeylerin dezenfeksiyona yardım eder. 3. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine uygun olarak tıbbi atıkların toplanması ve ünite içi taşınmasını sağlar. 4. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak hijyen kurallarına uygun hastanın günlük öz bakımını yapar. 5. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bakım ilkeleri doğrultusunda hasta mahremiyetine özen göstererek genel vücut temizliği yapar/yaptırır. 6. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bakım ilkeleri doğrultusunda hastanın boşaltım ihtiyaçlarını karşılar. 7. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak beslenme ilkelerine uygun hastayı oral yolla ve nazogastrik-orogastriksonda ile besler. 8. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak terminal dönemdeki hasta bakımına ve ölüm sonrası işlemlere yardım eder. 9. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Sağlık Bakanlığı İlk Yardım ve Temel Yaşam Desteği Rehberi'ne uygun ilk yardımın temel ilkelerini uygular. 10. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Sağlık Bakanlığı Temel Yaşam Desteği Rehberi'ne uygun yetişkin, çocuk ve bebekte temel yaşam desteği uygular. 11. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun kanamalarda, yaralanmalarda ve şokta ilk yardım uygular. 12. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun kırık, çıkık ve burkulmalarda ilk yardım uygular. 13. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun zehirlenmeler, hayvan ısırma ve sokması, sıcak çarpması, yanık, donma vücuda yabancı cisim kaçmasında ilk yardım uygular. 14. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne ve vücut mekaniklerine uygun hasta/yaralı taşır
EĞİTİM-ÖĞRETİM ORTAM VE DONANIMI	Ortam: Atolye ve Uygulama laboratuvarı, Donanım: Hasta yatağı, yatak takımları, etajer, yatak başı çağrı sistemi, telefon, deveboynu masa, yatak başı gaz panelleri, muayene masası, tromel, pens, penset, tedavi arabası, çeşitli ebatlarda örtüler, malzeme dolabı, ışık kaynağı, otoskop, stetoskop, tansiyon aleti, abeslang, alkol bazlı el antiseptikleri, sıvı sabun, kağıt havlu, vücut mekanikliği ile ilgili afiş, broşür, çarşaf, hasta kaldırma aparatları, sedye, hastane ekipmanları ile ilgili poster, sarf malzeme örnekleri, örnek kapları, barkot, örnek taşıma kapları., maket, tansiyon aleti, stetoskop, ateş ölçer, kalem, gözlem kâğıdı, saat, , silikon yastık, simit yastık, pozisyon destek malzemeleri, spirometre/triflow, böbrek küvet, havlu kağıt, antiembolizm / kompresyon çorabı, muayene örtüsü, bone, ameliyat gömleği, tekerlekli sandalye/sedye böbrek küvet, idrar torbası, hasta bilekliği, hasta dosyası, hasta maketi, hasta kıyafetleri, yürüteç, koltuk değnekleri, diz altı yastıkları, topuk

	koruyucu, ayak destek tahtası, ,simit halka, havalı yatak, cilt bakım malzemeleri.			
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Bu derste; öğrenci performansı belirlemeye yönelik çalışmalar değerlendirilirken gözlem formu, derecelendirme ölçeği ve dereceli puanlama anahtarı gibi ölçme araçlarından uygun olanlar seçilerek kullanılabilir. Bunun yanında öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin, öğretimin süreç boyutuna katılmaları sağlanabilir.			
KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	ÖĞRENME BİRİMİ	KAZANIM SAYISI	DERS SAATİ	ORAN (%)
	Sağlık Hizmetlerinde Sterilizasyon	3	32	11
	Dezenfeksiyon	3	24	8
	Tıbbi Atık	2	16	6
	Hastanın Öz Bakımı	5	24	8
	Vücut Bakımı	3	24	8
	Boşaltım İhtiyaçlarının Karşılanması	2	16	6
	Hastanın Beslenmesi	2	24	8
	Terminal Dönemde Bakım	2	24	7
	İlkyardımın Temel İlkeleri	3	16	6
	Temel Yaşam Desteği	4	16	6
	Kanama ve Yaralanmalarda İlkyardım	3	24	8
	Kırık, Çıkık ve Burkulmalarda İlkyardım	4	16	6
	Diğer Acil Durumlarda İlkyardım	4	16	6
	Hasta / Yaralı Taşıma	3	16	6
TOPLAM		43	288	100

ÖĞRENME BİRİMİ	KONULAR	ÖĞRENME BİRİMİ KAZANIMLARI ve KAZANIM AÇIKLAMALARI
Sağlık Hizmetlerinde Sterilizasyon	1. Merkezi Sterilizasyon Üniteleri	1. Prosedürleri doğrultusunda merkezi sterilizasyon ünitelerinin işleyişini ayırt eder. • MSÜ(Merkezi Sterilizasyon Ünitesi) faaliyetleri açıklanır. • MSÜ ' de bulunan alanlar sıralanır. • Kirli alanın özellikleri açıklanır. • Temiz alanın özellikleri açıklanır. • Destek alanın özellikleri açıklanır.
	2. Aseptik Teknikler	2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak aseptik teknik uygulama ilkeleri doğrultusunda klinik uygulamalarda aseptik teknikleri uygular. • Asepsi ile ilgili kavramları açıklanır. • Aseptik teknikle çalışmanın önemi açıklanır. • El yıkamanın önemi açıklanır. • Aseptik çalışmalarda kullanılan koruyucu ekipmanların önemi açıklanır. • Aseptik teknikle çalışma açıklanır. • Steril malzemelerin depolanması/korunması açıklanır. • Steril malzeme açma tekniği açıklanır. • Steril bohça açma tekniği açıklanır.
	3. Dekontaminasyon ve Sterilizasyon	3. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak dekontaminasyon işlem basamaklarına uygun kontamine malzemelerin dekontaminasyonunu yapar. • Sterilizasyonla ilgili temel kavramlar açıklanır. • Sterilizasyon yöntemleri sıralanır • Dekontaminasyon açıklanır. • Kontamine malzemelerin toplanması açıklanır • Enfeksiyon riskine göre araç gereçleri sınıflandırılır. • Araç gereçlerin ön yıkama yapmanın önemi açıklanır. • Yıkama suyunun özellikleri açıklanır. • Yıkama yöntemleri açıklanır. • Kurutma işlemi açıklanır. • Paketleme malzemeleri ve özellikleri açıklanır. • Zarf yöntemiyle paketleme açıklanır • Dikdörtgen yöntemiyle paketleme açıklanır. • Sterilizasyon indikatörleri açıklanır.

Dezenfeksiyon	1. Dezenfektan Antiseptikler ve 2. Araç Dezenfeksiyonu Gereç 3. Yüzey Dezenfeksiyonu	1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak kullanım amacına uygun dezenfektan ve antiseptik maddenin seçimi ve hazırlanmasına yardım eder. • Dezenfeksiyon ve antisepsi ile ilgili kavramlar açıklanır. • Dezenfektan ve antiseptiklerin etkisini değiştiren faktörler açıklanır. • Dezenfektan ve antiseptiklerin mikroorganizmalara etki mekanizmalarını açıklanır. • Sıvı ve katı maddelerden , solüsyon hazırlama yöntemleri açıklanır. • Stok /saf dezenfektan ya da antiseptik solüsyon sulandırma yöntemi açıklanır. 2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda uygun dezenfektanı seçerek aseptik tekniğe uygun araç gereçlerin dezenfeksiyon işlemine yardım eder. • Araç ve gereç dezenfeksiyonu açıklanır. • Araç ve gerecin özelliğine uygun dezenfektan maddeler ve özellikleri açıklanır. • Araç ve gereçlerin dezenfeksiyonunda dikkat edilecek hususlar açıklanır. 3. ağırlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda uygun dezenfektanı seçerek aseptik tekniğe uygun yüzeylerin dezenfeksiyon işlemine yardım eder. • Yüzey dezenfeksiyonunun önemini açıklanır. • Yüzey dezenfeksiyonunda kullanılacak dezenfektanlar ve özellikleri açıklanır. • Yüzey dezenfeksiyonu işlem aşamaları sıralanır. • Yüzey dezenfeksiyonunda dikkat edilecek hususlar açıklanır.
Tıbbi Atık	1. Tıbbi Toplanması Atıkların 2. Tıbbi Atıkların Ünite İçi Taşınması	1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Tıbbi ve Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun tıbbi atıkların toplanmasını sağlar. • Atıklar niteliklerine göre sınıflandırılır. • Ünite içi atık yönetim planının uygulanışı açıklanır. • Evsel nitelikli atıklar ile ambalaj atıklarını biriktirme kuralları açıklanır. • Tıbbi atıklar özelliklerine göre sınıflandırılır. • Tıbbi atık torbasının özellikleri açıklanır. • Tıbbi atıkları üretildiği yerde torbalama/biriktirilme kuralları açıklanır. • Kesici ve delici özellikli kirli malzemelerin biriktirildiği atık kabının özellikleri açıklanır. • Kesici ve delici özellikli kirli malzemelerin üretildiği yerde biriktirme kuralları açıklanır. • Otoklav torbasının özellikleri açıklanır. • Geri dönüşümlü kirli malzemeleri otoklav torbasında biriktirme kuralları açıklanır. • Sıvı enfeksiyöz materyallerin biriktirilmesi açıklanır. • Tehlikeli atıkların (genotoksik/citotoksik) biriktirilmesi açıklanır. • Uluslararası biyotehlike ambleminin anlamı açıklanır. 2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Tıbbi ve Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne Uygun tıbbi atıkların ünite içi taşınmasını sağlar. • Ünite içi atık yönetim planına göre tıbbi atıkların taşınması

		açıklanır. • Tekrar kullanılabilir kontamine araç gereçleri sterilizasyon ünitesine taşıma kuralları açıklanır.
Hastanın Öz Bakımı	1. El-Yüz Bakımı 2. Ağız Bakımı 3. Saç Sakal Bakımı 4. Ayak Bakımı 5. Yatağa Bağımlı Hastanın Günlük Kişisel Bakımı	1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak hijyen kurallarına uygun hastaya el yüz bakımı yapar. • Hijyenle ilgili kavramlar açıklanır. • Hijyen kuralları açıklanır. • Hijyen uygulamalarının amaçları açıklanır. • El- yüz yıkamanın önemini açıklanır. • El-yüz bakımında kullanılan araç gereçlerin özellikleri açıklanır. • El-yüz bakımında dikkat edilecek noktaları sıralanır. 2. Hijyen kurallarına dikkat ederek işlem basamaklarına uygun şekilde hastaya ağız bakımı yapar. • Ağız hijyeninin önemi açıklanır. • Ağız bakımının amaçları açıklanır. • Ağız bakımında kullanılacak araç ve gereçler sıralanır. • Doğru diş fırçalama işlem basamakları sıralanır. • Ağız bakımında dikkat edilecek hususlar açıklanır. • Protez (takma) dişlerin bakımı açıklanır. • Özel ağız bakımı açıklanır. 3. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda yaralanmalara karşı önlem alarak hastaya saç sakal bakımı yapar. • Saç-sakal bakımının önemi açıklanır. • Saç-sakal bakımında kullanılacak araç gereçler sıralanır. • Saç bakımının işlem basamakları sıralanır. • Sakal bakımının işlem basamakları sıralanır. • Saç- sakal bakımında dikkat edilecek noktalar sıralanır. 4. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak işlem basamaklarına uygun, hastaya ayak bakımı yapar. • Ayak bakımının amacı açıklanır. • Ayak bakımının önemi açıklanır. • Ayak bakımında kullanılacak araç ve gereçler sıralanır. • Ayak bakımının işlem basamakları sıralanır. • Ayak bakımında dikkat edilecek noktalar sıralanır. 5. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ve hasta mahremiyetine özen göstererek yatağa bağımlı hastada günlük kişisel hijyenik uygulamaları sırasıyla yapar. • Yatağa bağımlı hastada günlük hijyenik uygulamaların amacı ve önemi açıklanır. • Yatağa bağımlı hastada günlük hijyenik uygulamalar açıklanır. • Yatağa bağımlı hastada günlük hijyenik uygulamalarda kullanılan araç gereçler sıralanır. • Yatağa bağımlı hastalarda günlük hijyenik bakım işlem basamakları sıralanır.

Vücut Bakımı	1. Hastanın Kıyafetinin Değiştirilmesi	1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ve mahremiyete özen göstererek işlem basamaklarına uygun olarak hastanın kıyafetini değiştirir. - Hastanın kıyafetini değiştirmenin amacı açıklanır. - Hastanın kıyafetini değiştirmede kullanılacak malzemeler sıralanır. - Hastanın kıyafetini değiştirme işlem basamakları sıralanır. - Serum ve kateteri olan hastanın kıyafetlerinin değiştirilmesindeki farklılıklar açıklanır. - Hastanın kıyafetini değiştirirken dikkat edilecek noktalar açıklanır.
	2. Genital Bölge Ve Koltuk Altı Bakımı	2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda bakım ilkeleri ve hasta mahremiyeti özen göstererek genital bölge ve koltuk altı temizliği yapar/yaptırır. - Koltuk altı bakımının öneminin açıklanır. - Koltuk altı bakımında kullanılan araç gereçler sıralanır. - Koltuk altı bakım aşamaları açıklanır. - Genital bölge bakımının önemi açıklanır. - Genital bölge bakımında kullanılan araç gereçler sıralanır. - Genital bölge bakım aşamaları açıklanır. - Menstruasyon döneminde genital bölge bakımı açıklanır.
	3. Banyo Çeşitleri	3. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ve mahremiyete özen göstererek banyo yaptırma işlem basamaklarına uygun şekilde hastaya banyo yaptırır. - Banyonun önemi ve amacı açıklanır. - Banyo çeşitleri sıralanır. - Banyo için kullanılan araç gereçlerin özellikleri açıklanır. - Banyo yaptırmanın işlem basamakları sıralanır. - Banyoda dikkat edilecek hususlar açıklanır. - Kullanılacak malzemeler hazırlanır.
	4. Yatak Banyosu	4. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda hasta güvenliğine dikkat ederek işlem basamaklarına uygun yatak banyosu yaptırır. - Yatak banyosunun önemi ve amacı açıklanır. - Yatak banyosu için kullanılan araç gereçlerin özellikleri açıklanır. - Yatak banyosu yaptırmanın işlem basamakları sıralanır. - Yatak banyosunda dikkat edilecek hususlar açıklanır.
	5. Baş Banyosu	5. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda hijyen kurallarına dikkat ederek işlem basamaklarına uygun baş banyosu yaptırır. - Baş banyosunda kullanılan araç gereçler sıralanır. - Baş banyosu işlem basamakları açıklanır. - Baş biti olan hastanın bakımı açıklanır. - Baş biti tedavisinde kullanılan araç gereçler sıralanır. - Baş biti tedavisi uygulama işlem basamakları açıklanır.

Boşaltım İhtiyaçlarını Karşılama	1. Ördek-Sürgü Verme 2. İdrar ve Tutamayan Gaitasını hastaya Bakım	1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda mahremiyete özen göstererek hastaya ördek/sürgü verir. • Ördek-sürgü çeşitleri ve özellikleri açıklanır. • Ördek-sürgü verme işleminin önemi açıklanır. • Ördek-sürgü vermede kullanılacak araç gereçler sıralanır. • Ördek-sürgü verme işlem basamakları sıralanır. • Ördek-sürgü vermede dikkat edilecek noktalar sıralanır. • Ördek ve sürgü temizliğinin yapılışı açıklanır. 2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak bakım ilkeleri doğrultusunda idrar ve gaitasını tutamayan hastaya bakım yapar. • İnkontinans çeşitlerini sıralar. • İdrar inkontinansı nedenlerini açıklar. • İdrar inkontinansı olan hastada bakım ilkelerini sıralar. • Mesane katateri olan hastalarda idrar torbasının değiştirme işlemini açıklar. • Gaita ve gaz inkontinansı nedenlerini açıklar. • Gaita ve gaz inkontinansı olan hastada bakım ilkelerini sıralar.
Hastanın Beslenmesi	1. Oral Yolla Beslenme 2. Enteral Yolla Beslenme	1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda aspirasyona karşı önlem alarak hastayı oral yolla besler. • Beslenme şekilleri açıklanır. • Beslenme sorunları sıralanır. • Oral beslenme ilkeleri sıralanır. • Beslenme şekli ve yoluna uygun besin ve araç gereçler sıralanır. • Hasta beslenmesinde dikkat edilmesi gereken noktalar sıralanır. • Oral yolla beslenme işlem basamaklarını açıklar. 2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak nazogastrik-orogastrik sonda ile beslenme ilkelerine göre hastayı enteral yolla besler. • Nazogastrik-Oragastrik sonda ile beslenme açıklanır. • Nazogastrik-Oragastrik sonda ile beslenme ilkeleri açıklanır. • Nazogastrik-Oragastrik sonda ile beslenme işlem basamakları sıralanır.
Terminal Dönemde Bakım	1. Terminal Dönemde Bakım 2. Ölüm Sonrası İşlemler	1. Terminal dönemdeki hasta bakım ilkeleri doğrultusunda hasta ve kendi güvenliğini sağlayarak terminal dönemde hasta bakımına yardım eder. • Terminal dönem açıklanır. • Terminal dönemdeki hasta bakımının genel ilkeleri açıklanır. • Terminal dönemdeki hasta tepkileri açıklanır. • Terminal dönemdeki hasta ve ailesine yaklaşım açıklanır. • Ölümü yaklaşan hastada ölüm belirtileri sıralanır. • Kesin ölüm belirtileri açıklanır. 2. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği ve kişinin dinî inançlarına uygun ölüm sonrası işlemlere yardım eder. • Ölümle ilgili kavramlar açıklanır. • Ölüm sonrası işlemlerde kullanılacak araç gereçler sıralanır. • Ölüm sonrası yapılması gereken işlemler açıklanır. • Ölüm sonrası yapılan kayıtlar açıklanır.

İlk yardımın Temel İlkeleri	1. İlk yardımın Uygulamaları Temel 2. Birinci Değerlendirme 3. İkinci Değerlendirme	1. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun ilkyardımın temel uygulamalarını gerçekleştirir. - İlkyardım ile ilgili tanım ve kavramlar açıklanır. - İlk yardımın amaçları sıralanır. - İlkyardımcının özellikleri tanımlanır. - İlkyardımcının koruma, bildirme, kurtarma ile ilgili görev ve sorumlulukları açıklanır. 2. Sağlık Bakanlığı Temel Yaşam Desteği Rehberi'ne uygun hasta/yaralının birinci değerlendirmesini yapar. - İnsan vücudunun yapısı ve işleyişi açıklanır. - Yaşam bulguları açıklanır. - Hasta/ yaralının (yetişkin, çocuk, bebek) bilincinin değerlendirilmesi açıklanır. - Hasta/ yaralının (yetişkin, çocuk, bebek) havayolu açıklığının sağlanması açıklanır. - Hasta/ yaralının solunumunun değerlendirilmesi açıklanır. 3. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun hasta/yaralının ikinci değerlendirmesini yapar. - Hasta/ yaralı ve/ veya yakınlarıyla görüşülerek bilgi edinme açıklanır. - Hasta/ yaralıya baş ve boyun muayenesi yapılması açıklanır. - Hasta/ yaralıya göğüs ve karın muayenesi yapılması açıklanır. - Hasta/ yaralıya kol ve bacak muayenesi yapılması açıklanır.
Temel Yaşam Desteği	1. Yetişkinde Temel Yaşam Desteği 2. Çocukta temel yaşam desteği 3. Bebekte Temel Yaşam Desteği 4. Yabancı Cisme Bağlı Solunum Tıkanmaları	1. Sağlık Bakanlığı Temel Yaşam Desteği Rehberi'ne uygun yetişkinde temel yaşam desteği uygular. - Yetişkinde hava yolu açıklığını sağlama açıklanır. - Yetişkinde solunum kontrolü yapma açıklanır. - Yetişkinde kalp masajı uygulaması açıklanır. - Yetişkinde suni solunum uygulaması açıklanır. - Temel yaşam desteği sonlandırma ölçütleri açıklanır. 2. Sağlık Bakanlığı Temel Yaşam Desteği Rehberi'ne uygun çocukta temel yaşam desteği uygular. - Çocukta hava yolu açıklığını sağlama açıklanır. - Çocukta solunum kontrolü yapma açıklanır. - Çocukta suni solunum uygulaması açıklanır. - Çocukta kalp masajı uygulaması açıklanır. - Suni solunum ve kalp masajında uygulamasında çocukta yapılan farklı tekniğin üzerinde önemle durulur. 3. Sağlık Bakanlığı Temel Yaşam Desteği Rehberi'ne uygun bebekte temel yaşam desteği uygular. - Bebekte hava yolu açıklığını sağlama açıklanır. - Bebekte solunum kontrolü yapma açıklanır. - Bebekte suni solunum uygulaması açıklanır. - Bebekte kalp masajı uygulaması açıklanır. - Suni solunum ve kalp masajında uygulamasında bebekte yapılan farklı tekniğin üzerinde önemle durulur. 4. Sağlık Bakanlığı Temel Yaşam Desteği Rehberi'ne uygun yabancı cisme bağlı solunum yolu tıkanmasında ilkyardım uygular. - Yabancı cisme bağlı solunum yolu tıkanmaları (kısmi ve tam tıkanma) açıklanır. - Yetişkinde ve çocukta Heimlich manevrası açıklanır. - Bebekte yabancı cisme bağlı solunum yolu tıkanmasında ilkyardım uygulaması açıklanır.

Kanama ve Yaralanmalarda İlk Yardım	1. Dış Kanamalarda İlk Yardım 2. İç Kanama Ve Şokta İlk Yardım 3. Yaralanmalarda İlk Yardım	1. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun dış kanamalarda ilkyardım uygular. • Kanama ve çeşitleri açıklanır. • Kanama değerlendirilmesi açıklanır. • Dış kanamada kanama durdurma yöntemleri açıklanır. • Uzun kopması durumunda ilkyardım uygulaması açıklanır. • Kopan uzun taşınmasında dikkat edilecek hususların üzerinde önemle durulur. 2. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun iç kanamalarda ve şokta ilkyardım uygular. • İç kanama belirtileri açıklanır. • Şok ve nedenleri açıklanır. • Şok çeşitleri açıklanır. • Şok belirtileri açıklanır. • Şokta ilkyardım uygulaması açıklanır. • Burun kanamalarında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Kulak kanamalarında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Şok belirtilerinin değerlendirilmesi açıklanır 3. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun yaralanmalarda ilkyardım uygular. • Yara çeşitleri açıklanır. • Yaralanmada ilkyardım uygulaması açıklanır. • Baş ve Omurga yaralanmalarını açıklanır. • Delici göğüs yaralanmasında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Delici karın yaralanmasında ilkyardım uygulaması açıklanır.
Kırık, Çıkık ve Burkulmalarda İlk Yardım	1. Kırık, Çıkık Ve Burkulmada Temel Uygulamalar 2. Baş Ve Omurga Kırıklarında İlk Yardım Uygulamaları 3. Üst Ekstremitte Kırık, Çıkık Ve Burkulmalarında İlk Yardım Uygulamaları 4. Kalça Ve Alt Ekstremitte Kırık, Çıkık Ve Burkulmalarında İlk Yardım Uygulamaları	1. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun kırık, çıkık ve burkulmalarda temel ilkyardım uygulamalarını gerçekleştirir. • Kırık ve çeşitleri (açık, kapalı) açıklanır. • Kırık belirtileri ve kırıkta ilkyardım uygulaması açıklanır. • Çıkık belirtileri ve çıkıkta ilkyardım uygulaması açıklanır. • Burkulma belirtileri ve burkulmada ilkyardım uygulaması açıklanır. 2. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun baş ve omurga kırıklarında ilkyardım uygular. • Baş ve omurga kırıklarında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Üçgen sargı kullanımı (şerit sargı, simit sargı) açıklanır • Sargı yöntemleri açıklanır. 3. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun üst ekstremitte kırık, çıkık ve burkulmalarında ilkyardım uygular. • Köprücük kemiği kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Omuz çıkığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Kol kemiği kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Dirsek kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Ön kol ve el bileği kırıklarında ilkyardım uygulaması açıklanır. 4. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun kalça ve alt ekstremitte kırık, çıkık ve burkulmalarında ilkyardım uygular. • Kalça kemiği kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Uyluk kemiği kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Diz kapağı kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır.

		• Bacak kemiği kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Ayak ve ayak bileği kırığında ilkyardım uygulaması açıklanır. • Ayak bileği burkulmasında ilkyardım uygulaması açıklanır.
Diğer Acil Durumlarda İlk Yardım	1. Acil Bakım Gerektiren Hastalıklarda İlk Yardım 2. Zehirlenmelerde İlk Yardım 3. Sıcak Çarpması, Yanık Ve Donmalarda İlk Yardım 4. Yabancı Cisim Kaçmasında İlk Yardım	1. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun acil bakım gerektiren hastalıklarda ilk yardım uygular. • Bilinç bozukluğu (kısa süreli bayılma, koma) açıklanır. • Bilinç bozukluğuna neden olan bazı hastalıkları (ateşli havale, epilepsi, diyabet/ kan şekeri düşmesi) ve ilk yardım uygulaması açıklanır. • Göğüs ağrısının çeşitleri (kalp spazmı, kalp krizi) açıklanır. • Göğüs ağrısında ilk yardım uygulaması açıklanır. 2. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun zehirlenmelerde ilk yardım uygular. • Zehirlenme çeşitleri,(Sindirim yolu, solunum yolu, cilt yolu) açıklanır. • Zehirlenme belirtileri,(Sindirim yolu, solunum yolu, cilt yolu) açıklanır. • Zehirlenmelerde ilk yardım uygulamaları,(Sindirim yolu, solunum yolu, cilt yolu) açıklanır • Hayvan sokmaları ve ısırıkları belirtileri ve ilk yardım uygulamaları açıklanır. 3. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun sıcak çarpması, yanık ve donmalarda ilk yardım uygular • Sıcak çarpmasının belirtileri açıklanır. • Sıcak çarpmasında ilk yardım uygulaması açıklanır. • Yanık derecelerini ve ilk yardım uygulaması açıklanır. • Donma derecelerini ve ilk yardım uygulaması açıklanır. 4. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne uygun vücuda yabancı cisim kaçmasında ilk yardım uygular. • Göze, kulağa ve buruna yabancı cisim kaçmasında ilk yardım uygulamaları açıklanır. • Suda boğulmalarda ilk yardım uygulamaları açıklanır.
Hasta / Yaralı Taşıma	1. Acil Taşıma Teknikleri İle Hasta/Yaralı Taşıma 2. Kısa Mesafede Hızlı Taşıma Teknikleri İle Hasta/Yaralı Taşıma 3. Sedye Oluşturarak Hasta/Yaralı Taşıma	1. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne ve vücut mekaniklerine uygun acil taşıma teknikleri ile hasta/yaralı taşır. • Hasta/ yaralı taşınmasında genel kurallar sıralanır. • Sürükleyerek hasta/ yaralı taşıma yöntemlerini (koltuk altından tutarak sürükleme, itfaiyeci yöntemiyle sürükleme) açıklanır. • Araç içinden hasta/ yaralı çıkarma (Rentek manevrası) işlemi açıklanır. 2. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne ve vücut mekaniklerine uygun kısa mesafede hızlı taşıma teknikleri ile hasta/ yaralı taşır. • Bir kişiyle hasta/yaralı taşıma yöntemleri omuzdan destek vererek taşıma, kucakta taşıma, itfaiyeci yöntemiyle omuzda taşıma, sırtta taşıma) açıklanır. • İki kişiyle hasta/yaralı taşıma yöntemleri altın beşik yöntemi, teskereci yöntemi)açıklanır. 3. Sağlık Bakanlığı İlk Yardım Rehberi'ne ve vücut mekaniklerine uygun sedye oluşturarak hasta/yaralı taşır. • Sedye üzerine hasta/yaralı yerleştirme yöntemleri(Kaşık,

		köprü ve karşılıklı durarak sedyeye yerleştirme) açıklanır. • Sedyeye hasta/yaralı taşıma yöntemleri (iki kişiyle, dört kişiyle sedye taşıma) açıklanır.
UYGULAMA FAALİYETLERİ/TEMRİNLER		
Uygulama faaliyeti/temrinler; ders kazanımına uygun olarak okulun fiziki kapasitesi ve donatımı, öğrenci sayısı göz önünde bulundurularak en fazla uygulama faaliyeti/temrini yaptıracak şekilde meslek alan zümre öğretmenler kurulu tarafından seçilir. Meslek alan zümre öğretmenleri tarafından aşağıda yer alan temrinlerden farklı temrinlerin uygulanmasına karar verilebilir.		
Sağlık Hizmetlerinde Sterilizasyon		•Tekniğine uygun cerrahi el yıkama uygulaması yapma. •Tekniğine uygun non steril eldiven giyme uygulaması yapma •Tekniğine uygun steril eldiven giyme uygulaması yapma •Tekniğine uygun maske, bone takma uygulaması yapma •Tekniğine uygun koruyucu gömlek giyme uygulaması yapma •Steril alan hazırlanmasına yardımcı olma uygulaması yapma •Steril malzemeler kullanıma hazırlama uygulaması yapma •Kontamine malzemeleri toplama uygulaması yapma. •Kontamine malzemelerin dekontaminasyon işlemi uygulaması yapma •Uygulanacak sterilizasyon yöntemine ve araç gerecin özelliğine uygun paketlenme uygulaması yapma •Stok/saf dezenfektan ya da antiseptik maddeyi prospektüsünde önerilen kullanım oranlarına göre sulandırmaya yardım etme uygulaması yapma
Dezenfeksiyon		•Araç ve gereçleri dezenfeksiyona hazırlama uygulaması yapma •Araç ve gerecin özelliğine uygun dezenfektan seçimi uygulaması yapma •Araç ve gereçlerin dezenfeksiyonu uygulamasını yapma •Dezenfeksiyonu yapılacak yüzeye uygun dezenfektan seçimi uygulaması yapma •Uygun dezenfektan seçerek yer dezenfeksiyonu uygulaması yapma •Uygun dezenfektan seçerek tıbbi cihazların yüzey dezenfeksiyonu uygulaması yapma
Tıbbi Atık		•Evsel atıklar ve ambalaj atıklarının uygun ortamda toplanma uygulamasını yapma •Kesici delici olmayan tıbbi atıklarının uygun ortamda toplanma uygulamasını yapma •Kesici delici tıbbi atıklarının uygun ortamda toplanma uygulamasını yapma •Tehlikeli atıkların uygun ortamda toplanma uygulamasını yapma •Tekrar kullanılabilir araçların uygun ortamda toplanması uygulaması yapma •Tıbbi atıkların geçici depolarına ulaşmasını sağlama uygulaması yapma •Tekrar kullanılabilir kontamine araçların sterilizasyon ünitesine taşınması uygulaması yapma
Hastanın Öz Bakımı		•Hastaya öz bakım için gerekli görülen pozisyonu verme uygulaması yapma •Hastaya el-yüz bakımı uygulaması yapma •Hastaya ağız bakımı uygulaması yapma •Hastaya saç-sakal bakımı uygulaması yapma •Hastaya ayak bakımı uygulaması yapma •Yatağa bağımlı hastanın günlük hijyen bakımı uygulamasını yapma
Vücut Bakımı		•İşlem sırasına göre hastanın kıyafetlerini değiştirme uygulaması yapma •Hastaya koltuk altı bakımı uygulaması yapma •Hastanın genital bölge temizliği uygulamasını yapma •Düşmelere karşı hasta odasında gerekli önlemleri alma uygulaması yapma •Hasta banyosu yaptıрма uygulaması yapma •Hastaya yatak banyosu yaptıрма uygulaması yapma •Hastaya baş banyosu yaptıрма uygulaması yapma

Boşaltım İhtiyaçlarının Karşılanması	•Hastaya ördek-sürgü verme uygulaması yapma •Genital bölge temizliği uygulaması yapma •İdrar torbası değiştirme uygulaması yapma
Hastanın Beslenmesi	•Sağlık profesyonellerinin önerdiği oral beslenme programını uygulama •Sağlık profesyonelinin önerdiği enteral beslenme programını uygulama
Terminal Dönemde Bakım	•Terminal dönemdeki hastanın kişisel bakımına yardım etme uygulaması yapma •Ölen kişinin güvenli bir şekilde morga naklini sağlama uygulaması yapma
İlkyardımın Temel İlkeleri	İlk Yardımın Temel Uygulamaları: •Olay yerinde kendi güvenliğini sağlama uygulaması •Olay yerinde çevre güvenliğini sağlama uygulaması •Olayı acil yardım birimine (112) bildirme uygulaması •Olay yerindeki hastalar arasında triaj uygulaması yapma •Güvenli olmayan ortamdaki hasta/yaralıyı uzaklaştırma uygulaması Hasta/Yaralının Birinci Değerlendirme: •Hasta/yaralının(yetişkin,çocuk,bebek) bilinç değerlendirilmesi yapma uygulaması •Hasta/yaralıya(yetişkin,çocuk,bebek) baş çene pozisyonu vererek havayolu açıklığı sağlama uygulaması •Hasta/yaralıya(yetişkin,çocuk,bebek) bak-dinle-hisset yöntemini uygulama •Hasta/yaralının(yetişkin,çocuk,bebek) durumuna uygun nabız noktalarından dolaşım değerlendirmesi uygulaması •Bilinci kapalı Hasta/Yaralıya koma pozisyonu uygulaması Hasta/Yaralının İkinci Değerlendirme: •Hasta/Yaralı ve/veya yakınlarıyla görüşerek bilgi edinme •Hasta/Yaralının Baş ve Boyun muayenesini yapma uygulaması •Hasta/Yaralının Göğüs ve Karın muayenesini yapma uygulaması •Hasta/Yaralının Kol ve Bacak muayenesini yapma uygulaması
Temel Yaşam Desteği	Yetişkinlerde Temel Yaşam Desteği: •Yetişkin Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde havayolu açıklığı sağlama uygulaması yapma •Yetişkin Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde 10 sn. içinde solunum kontrolü yapma •Yetişkin Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde dakikada ritmi 100 bası olacak şekilde 30 kalp masajı uygulaması yapma •Yetişkin Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde 30 kalp masajından sonra 2 suni solunum uygulaması yapma Çocukta Temel Yaşam Desteği: •Çocuk Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde havayolu açıklığı sağlama uygulaması yapma •Çocuk Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde 10 sn. içinde solunum kontrolü yapma •Çocuk Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde önce 2 kurtarıcı soluk vererek suni solunum uygulaması yapma •Çocuk Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde dakikada ritmi 100 bası olacak şekilde 30 kalp masajı uygulaması yapma Bebekte Temel Yaşam Desteği: •Bebek Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde havayolu açıklığı sağlama uygulaması yapma •Bebek Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde 10 sn. içinde solunum kontrolü yapma •Bebek Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde önce 2 kurtarıcı soluk vererek suni solunum uygulaması yapma

	•Bebek Temel Yaşam Desteği Mankeni üzerinde dakikada ritmi 100 bası olacak şekilde 30 kalp masajı uygulaması yapma Yabancı Cisme Bağlı Solunum Yolu Tıkanmalarında İlk Yardım Uygulaması: •Hasta/Yaralıda yabancı cisme bağlı solunum yolu tıkanmasını değerlendirme •Yetişkin Mankeni üzerinde heimlich manevrası uygulaması yapma •Çocuk Mankeni üzerinde heimlich manevrası uygulaması yapma •Bebek Mankeni üzerinde heimlich manevrası uygulaması yapma
Kanama ve Yaralanmalarda İlk Yardım	Dış Kanamalarda İlk Yardım: •Dış kanamalarda kanayan yer üzerine bası yöntemiyle kanama durdurma uygulaması yapma •Dış kanamalarda kanayan bölgeyi yukarı kaldırma yöntemiyle kanama durdurma uygulaması yapma •Dış kanamalarda kanayan bölgeye bası noktalarına basınç uygulama yöntemiyle kanama durdurma uygulaması yapma •Dış kanamalarda kanayan bölgeye turnike uygulaması yapma •Uzuv kopması durumlarında ilk yardım müdahalesi yapma uygulaması •Uzuv kopmalarında kopan uzvun uygun şekilde taşınmasını sağlama uygulaması yapma İç Kanamalar Ve Şokta İlk Yardım: •Şok durumunda bir Hasta/Yaralının belirtileri değerlendirme uygulaması yapma •Şok durumunda Hasta/Yaralıya şok pozisyonu verme •Burun kanamalarında ilk yardım uygulaması yapma •Kulak kanamalarında ilk yardım uygulaması yapma Yaralanmalarda İlk Yardım: •Baş ve Boyun yaralanmalarında ilk yardım uygulaması yapma •Yaralanmalarda batan cisim sabitleme uygulaması yapma •Delici göğüs yaralanmalarında ilk yardım uygulaması yapma •Dikine Delici karın yaralanmalarında ilk yardım uygulaması yapma •Enine Delici karın yaralanmalarında ilk yardım uygulaması yapma
Kırık, Çıkık ve Burkulmalarda İlk Yardım	Kırık,Çıkık Ve Burkulmalarda Temel Uygulamalar: •Burkulma durumlarında ilk yardım uygulaması yapma •Çıkık durumlarında ilk yardım uygulaması yapma •Kırık durumlarında ilk yardım uygulaması yapma Baş,Omurga Kırıklarında İlk Yardım Uygulamaları: •Baş kırıklarında ilk yardım uygulaması yapma •Omurga kırıklarında ilk yardım uygulaması yapma •Üçgen sargıdan şerit ve simit sargı uygulaması yapma •Başa üçgen ve silindir sargı uygulaması yapma •Boyunlukla sabitleme işlemi için boyunluk oluşturma uygulaması yapma Üst Ekstremitte Kırık,Çıkık Ve Burkulmalarda İlk Yardım Uygulamaları: •Köprücük kemiği kırığında sabitleme uygulaması yapma •Omuz çıkığı sabitleme uygulaması yapma •Kol kemiği kırığını sabitleme uygulaması yapma •Dirsek kırıkların kol gergin durumda sabitleme uygulaması yapma •Dirsek kırıkların kolun bükülü olduğu durumda sabitleme uygulaması yapma •Ön kol ve el bileği kırıklarında sabitleme uygulaması yapma •El parmağı kırıklarında sabitleme uygulaması yapma Kalça Ve Alt Ekstremitte Kırık,Çıkık Ve Burkulmalarında İlk Yardım Uygulamaları: •Kalça kemiği kırığı sabitleme uygulaması yapma •Uyluk kemiği kırığı sabitleme uygulaması yapma •Diz kapağı kırığının bacağın düz olduğu durumlarda sabitleme uygulaması yapma •Diz kapağı kırığının bacağın bükülü olduğu durumlarda sabitleme uygulaması yapma •Ayak ve ayak bileği kırığını sabitleme uygulaması yapma

	•Ayak bileği burkulmasında ilk yardım uygulaması yapma
Diğer Acil Durumlarda İlk Yardım	Acil Bakım Gerektiren Hastalıklarda İlk Yardım: •Bilinç değerlendirmesi yapma •Ateşli havalede ilk yardım uygulaması yapma •Epilepsi nöbetlerinde ilk yardım uygulaması yapma •Kan şekeri düşüklüğünde hastanın bilinci yerinde olduğu durumlarda ilk yardım uygulaması yapma •Kan şekeri düşüklüğünde hastanın bilinci kapalı olduğu durumlarda ilk yardım uygulaması yapma •Göğüs ağrısını değerlendirme •Göğüs ağrısında ilk yardım uygulama Zehirlenmelerde İlk Yardım : •Sindirim yoluyla zehirlenmelerde ilk yardım uygulaması yapma •Solunum zehirlenmelerde ilk yardım uygulaması yapma •Cilt yoluyla zehirlenmelerde ilk yardım uygulaması yapma •Hayvan ısırıklarında ilk yardım uygulaması yapma •Arı sokması durumlarında ilk yardım uygulaması yapma •Akrep sokmasında ilk yardım uygulaması yapma •Yılan sokmasında ilk yardım uygulaması yapma •Deniz canlısı sokmasında ilk yardım uygulaması yaoma •Kene ısırıklarında ilk yardım uygulaması yapma Sıcak Çarpması,Yanık Ve Donmalarda İlk Yardım: •Sıcak çarpması durumlarında ilk yardım uygulaması yapma •Yanan kişiye ilk yardım uygulaması yapma •Yanıkta ilk yardım uygulaması yapma •Kimyasal yanıkta ilk yardım uygulaması yapma •Donmada ilk yardım uygulaması yapma Yabancı Cisim Kaçmasında İlk Yardım: •Göze yabancı cisim kaçmasında ilk yardım uygulaması yapma •Göze saplanmış cismi sabitleme uygulaması yapma •Dış kulak yolundaki yabancı cismi alma uygulaması yapma •Buruna yancı cisim kaçmasında ilk yardım uygulaması yapma •Suda boğulmada ilk yardım uygulaması yapma
Hasta / Yaralı Taşıma	Acil Taşıma Teknikleri İle Hasta/Yaralı Taşıma : •Manken üzerinde Hasta/yaralıyı koltuk altından tutarak sürüklenme uygulaması yapma •Manken üzerinde Hasta/Yaralıyı itfaiyeci yöntemi ile sürüklenme uygulaması yapma •Hasta/yaralıyı araç içerisinden rentek manevrası uygulayarak çıkarma Kısa Mesafede Hızlı Taşıma Teknikleri İle Hasta/Yaralı Taşıma : •Manken üzerinde Hasta/Yaralıyı omuzdan destek vererek taşıma uygulaması yapma •Manken üzerinde Hasta/Yaralıyı kucakta taşıma uygulaması yapma •Manken üzerinde Hasta/Yaralıyı itfaiyeci yöntemiyle omuzdan taşıma uygulaması yapma •Manken üzerinde Hasta/Yaralıyı sırtta taşıma uygulaması yapma •Manken üzerinde Hasta/Yaralıyı altın beşik yöntemiyle taşıma •Manken üzerinde Hasta/Yaralıyı teskereci yöntemiyle taşıma Sedye Oluşturarak Hasta/Yaralı Taşıma : •Hasta/yaralıyı sandalye ile taşıma uygulaması yapma •Battaniye ile sedye oluşturma uygulaması yapma

	•Hasta/yaralıyı kaşık tekniği ile sedye üzerine yerleştirme uygulaması yapma •Hasta/yaralıyı köprü tekniği ile sedye üzerinde yerleştirme uygulaması yapma •Hasta/yaralıyı karşılıklı durarak sedye üzerinde yerleştirme uygulaması yapma •İki kişi hasta/yaralıyı sedye ile taşıma uygulaması •Dört kişi hasta/yaralıyı sedye ile taşıma uygulaması
--	--

DERSİN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

- Bu dersin öğrenme kazanımlarını gerçekleştirebilmek için araç gereç temin edilmelidir.
- Bu ders, teknik laboratuvarında uygulamalı işlenmelidir.
- Bilgi ve becerilerin kazandırılması amacıyla her öğrenciye en az bir kez uygulama yaptırılmalıdır.
- Öğrencilerin kullanacakları malzemeleri amacına uygun kullanmalarına dikkat etmelidir.
- Bu dersin işlenişi sırasında, iş ahlakı, empati, kişisel hijyen, çevre hijyeni (hastayı ve kendisini bulaşıcı hastalıklardan korunmak için temizliğin önemini kavrama) vb. yardımlaşma ve iş birliği, sözlü ve bedensel iletişim, israf etmeme, sorumluluk bilinci, azimli olma, sabır, tarafsızlık, mahremiyet, merhamet, tahammül vb. değer tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilmelidir. Bu etkinliklerde grup çalışması, düz anlatım, sunuş, beyin fırtınası, soru-cevap, örnek olay incelemesi, gösterip- yaptırma, bireysel çalışma, araştırma-inceleme gibi yöntem ve teknikler kullanılabilir.
- Öğrenme kazanımları gerçekleştirilirken iş sağlığı ve güvenliği ilkelerine uygun hareket edilmelidir.